

- запровадження та розвитку дистанційної освіти;
- організації навчання відповідно до потреб особистості і ринку праці на базі професійно-технічних та вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти, а також використання інших форм навчання;
- забезпечення зв'язку між загальною середньою, професійно-технічною, вищою та післядипломною освітою.

Держава прогнозує обсяги та визначає напрями професійної підготовки у навчальних закладах різних типів і форм власності, створює умови для професійного навчання незайнятого населення з урахуванням змін на ринку праці.

Список використаних джерел

1. <http://www.studfiles.ru/preview/5025897/page:3/>
2. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту. Режим доступу <http://vnz.org.ua/statti/7038-navchannja-protjagom-zhyttja-sertsevyna-suchasnogo-osvitnogo-protsesu-petro-talanchuk>.
3. Телегина Г. В. Образование в течение жизни: институализация в европейском контексте и ее оценка / Непрерывное образование в политическом и экономическом контекстах / отв. ред. Г. А. Ключарев. – М. : ИС РАН, 2008. – 400
4. http://siteresources.worldbank.org/INTLL/Resources/Lifelong-Learning-in-the-Global-KnowledgeEconomy/lifelonglearning_GKE.pd – 167

Лавська Наталія

к.с.г.н., викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»

м. Ніжин

Україна

СУЧАСНА ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

До 1918 р. Україна була аграрною країною і в містах проживало 18% населення. Інтенсивна урбанізація в Україні розпочалася в 1926–1939 рр., коли було взято курс на індустріалізацію народного господарства. За ці 13 років чисельність міського населення зросла в 2,4 рази. За 1940–1970 рр. вона зростала вже значно нижчими темпами, бо за 30 років вона збільшилось в 1,9 рази. З середини 50-х рр. ХХ ст. почався новий етап інтенсивного зростання кількості міст і чисельності міського населення в Україні. За останні 30 років частка міського населення в Україні зросла в 2,2 рази та становила на кінець ХХ ст. близько 70% загальної чисельності населення. Сьогодні за кількістю великих міст (з населенням понад 100 тис.) наша держава тепер посідає одне з провідних місць серед країн світу, таких міст в Україні – 61.

Україна переживає нечуване зростання концентрації населення у величезних містах, де існує проблема забезпечення прісною водою, погіршення екології, зниження рівня соціальних потреб, погіршення транспортного обслуговування, зниження родючості земель через вирощування продукції виключно за допомогою хімічної технології тощо [1].

Чисельність населення країни в цілому та окремих її регіонів є результатом взаємообумовленого розвитку усієї сукупності процесів суспільного розвитку, і

насамперед соціально-економічних та демографічних. Закономірності розвитку економіки значною мірою визначають характер демографічних процесів. Тенденції демографічного розвитку є неодмінним фактором, який обумовлює економічну і соціальну політику держави. Вивчення процесів відтворення населення, особливо динаміки його чисельності, має практичне значення для встановлення механізму взаємодії економічних і демографічних процесів. Чисельність населення держави чи окремих її регіонів не є величиною стабільною. Вона змінюється відповідно до дії усієї сукупності різноманітних факторів. Знання чисельності населення на певну дату чи період дозволяє оптимально збалансувати розвиток народного господарства і напрями демографічної політики.

Такий характер динаміки населення обумовлює складність вирішення ряду демографічних, економічних і політичних проблем в Україні. Це стосується, зокрема, протидії погіршенню статевовікової структури населення (його постаріння) і режиму відтворення, забезпечення народного господарства трудовими ресурсами відповідної якості, планування підготовки кваліфікованих кадрів та ін. [2, с. 62-64].

В Україні 5 міст з мільйонним населенням: Київ (2,8 млн.), Дніпропетровськ (1,2 млн.), Одеса (1,02 млн.), Донецьк (1,05 млн.), Харків (біля 2 млн.) та 3 міста, що наближаються до мільйонників: Запоріжжя (820 тис.), Львів (790 тис.), Кривий Ріг (710 тис.). В останні 30 років для Києва характерним був інтенсивний демографічний розвиток: чисельність його населення зросла майже у 2,5 рази.

Україна належить до держав з високою щільністю населення. На початок 2017 р. в цілому по країні густота населення становила близько 70 чол. на 1 км². Розміщення населення по території повною мірою відповідає особливостям розміщення виробництва та її природно-ресурсному потенціалу.

Чисельність населення найбільше впливає на формування контингенту трудових ресурсів і потенціалу внутрішнього ринку країни або регіону. Певною мірою вона визначає й розмір валового внутрішнього продукту країни, хоча ця залежність не пряма: вирішальний вплив на цю величину справляють інші фактори (наприклад, продуктивність праці) [3, с. 34-35].

Найменша щільність населення характерна для Українського Полісся та півдня республіки. Тут воно становить менше ніж 60 чол. на 1 км². Причому в Чернігівській області щільність населення не досягає і половини відносно середнього показника по Україні. Такий рівень заселеності тут викликаний природними особливостями, що обумовлюють певну господарську діяльність. Рідко заселений і південь України, особливо Херсонська та Миколаївська області. Найвищий показник густоти населення в Україні характерний для східного регіону, де він перевищує 130 чол. на 1 км², а в Донецькій області досягає майже 190 чол./км².

Висока щільність населення характерна і для західних областей України, де вона становить: в Львівській області — 126чол./км², в Чернівецькій — 116чол./км².

Зміни в динаміці загальної чисельності населення визначаються змінами у розміщенні міського і сільського населення. Розміщення міського і сільського

населення має істотний вплив на раціональне розміщення та оптимальний розвиток продуктивних сил [3, с. 34-36].

Міське населення України проживає у різних типах поселень: малих містах (з населенням до 50 тис. жителів), середніх (50—100 тис. жителів), великих (100—250 тис. жителів), крупних (250—500 тис. жителів) та найкрупніших (понад 500 тис. жителів), а також у селищах міського типу.

В селищах міського типу з людністю понад 20 тис. чол. проживає лише 2% населення, а решта населення проживає у поселеннях до 20 тис. чоловік.

Найкращі природні умови для життя і виробничої діяльності населення в нашій країні склалися в лісостеповій зоні. Тому тут і спостерігається найвища густина населення.

Аналіз статистичних матеріалів свідчить про те, що в Україні спостерігається постійне переважаєння жінок в загальній чисельності її населення. Перевага чисельності жінок над чоловіками пояснюється насамперед нижчою смертністю жінок, з одного боку, та війнами, міграцією за межі держави, що найбільше впливає на чисельність чоловіків, — з другого.

Важливу роль у природному відтворенні населення та визначенні демографічної бази трудових ресурсів відіграє характер вікової структури населення. Характерною особливістю сучасної вікової структури населення України є зниження частки дітей в загальній чисельності населення.

Важливим фактором подальшого економічного і соціального розвитку країни є співвідношення між основними віковими групами населення — допрацевдатного, працевдатного та старшого за працевдатний. Аналіз вікової структури населення України за останні десятиліття показує істотне зменшення як чисельності, так і питомої ваги дітей у віці до 16 років у загальній чисельності населення країни. Деяко зменшується чисельність і питома вага осіб працевдатного віку (чоловіків у віці 16—59 років і жінок — 16—54 роки). Чисельність населення України у віці, старшому за працевдатний, щорічно зростає. Зменшення питомої ваги дітей та осіб працевдатного віку при одночасному зростанні населення у віці, старшому за працевдатний, свідчить про постаріння населення країни. При збереженні сучасних тенденцій народжуваності і смертності у майбутньому цілком можливе подальше збільшення питомої ваги осіб похилого віку і відповідно — загальне постаріння населення України.

Таким чином, територіальні особливості вікової та статевої структури населення є результатом відмінностей природного відтворення населення та його міграції.

Список використаних джерел:

1. Панасюк Б.Я. Науково-практичні основи розвитку сільських місцевостей / Б.Я. Панасюк // Вісник аграрної науки.- №12, 2015. – С.70 - 76.
2. Ковалевський В.В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник/ За ред. В. В. Ковалевського, О. Л. Михайлюка, В. Ф. Семенова. - 7-ме вид., стереотип. – К.: Знання, 2005. - 350 с.
3. Стеченко Д. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручник/ Д. Стеченко., – К.: Вікар, 2006. - 396 с.